

Список посилань на джерела

1. Данилишин Б. М. Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України / Б. М. Данилишин, С. І. Дорогунцов, В. С. Міщенко та ін. – К.: РВПС України, 1999. – 716 с.
2. Веклич О. О. Виснаження природного капіталу України // Збірник наукових праць НАН України. Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Природно-ресурсний потенціал в системі просторового розвитку. – Львів, 2004. – Вип.2 (XL XI). – С. 23–29.
3. Приходько М. М. Управління природними ресурсами і природоохоронною діяльністю / М. М. Приходько, М. М. Приходько (молодший). – Івано-Франківськ: "Фоліант", 2004. – 847 с.
4. Веклич О. О. Економічний механізм екологічного регулювання в Україні. – К.: Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів, 2003. – 88 с.

УДК 657

*В. П. Петренко, д.е.н., професор
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу*

ЩОДО ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПРОЦЕСУ ІНТЕЛЕКТОКОРИСТУВАННЯ В ЯКОСТІ ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ РАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ЛЮДСТВОМ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ ПЛАНЕТИ

Всі природні ресурси планети Земля використовуються певною частиною цих ресурсів – живими створіннями – активною складовою кругообігу і змін в природі. В переліку живих створінь особливе місце займає людина та її активна діяльність з використання ресурсів планети, їх незворотного трансформування, постійного генерування нових змін і накопичення як позитивних, так і негативних наслідків їх реалізації.

Проблема радикального реінжинірингу відносин людина-природа з повною силою сьогодні постала на порядку денному внаслідок генерування існуючим порядком і станом цих відносин цілком очевидних загроз як для кожної окремишньої людини, так і для людства загалом.

Однак, більшість пропозицій стосовно шляхів досягнення бажаного рівня добробуту і безпеки людини і людства з одночасним забезпеченням їх прагнення жити в гармонії з природою, поки що зустрічаються з величезними проблемами в реалізації потреб та суперечностей у можливостях їх задоволення. Джерелом цих потреб, суперечностей і генератором ідей щодо можливих шляхів задоволення одних потреб та створення майбутніх проблем виступає інтелект людських ресурсів, що вимагає пошуку нових підходів до управління їх результативним і ефективним використанням.

Проте, у потужній і знаковій колективній праці групи видатних українських науковців "Наукові основи національної стратегії сталого розвитку

Україні", в якій запропонована ними "...загальнонаціональна ідеологія [...], котра визначає світоглядну позицію людини і суспільства щодо суті відносин з приводу використання наявних природних, екологічних та інших ресурсів" [1, с. 4], місце та роль людських ресурсів виписані традиційно, згідно домінуючих до сьогодняшнього дня стереотипів. Звернемо увагу на той факт, що в розділі 2 "Рациональне використання природних ресурсів" розміщені рекомендації щодо належного використання "мінерально-сировинних", "земельних", "водних", "лісових" і, навіть "вторинних" ресурсів, а рекомендації щодо використання самих головних природних ресурсів – "інтелектуальних", носіями яких є люди – відсутні.

Однак, саме раціоналізація діяльності людських ресурсів матінки природи сьогодняшні потребує особливої уваги науки через пріоритетне врахування сучасних імперативів глобального розвитку, серед яких автор дослідження [2, с. 7] ідентифікувала: а) об'єктивно існуючі закономірності цього розвитку; б) суперечності між носіями протилежних інтересів, в) виклики і г) формалізовані нормативні рішення та угоди, обов'язкові для виконання суб'єктами діяльності в процесі природокористування. Цілком очевидно, що "закономірності", "суперечності інтересів", "виклики" і "формалізовані рішення" є наслідком інтелектуальної активності, людських ресурсів, якість якої і визначає отримані внаслідок цього результати.

В [3, с. 77] ця інтелектуальна активність названа "інтелектокористуванням" – процесом організації і управління належним використанням інтелектуальних ресурсів, ціннісними орієнтирами, якістю, інноваційністю і динамічністю якого і визначаються економічні, соціальні і екологічні результати та наслідки природокористування. Якщо ж природокористування відбувається за критеріями виключно потреб і вигод (без належного залучення інтелектуальних ресурсів та інтелектуальної підтримки на основі використання т. зв. "енвайроментальних" опцій), наслідки природокористування стають в кращому випадку нікчемними і плачевними, а в гіршому – катастрофічними і локально або глобально небезпечними.

В зв'язку з вищевказаним, в умовах становлення і розвитку інтелектуальної або знаннєвої економіки, будь-яким процесам природокористування повинні обов'язково передувати організації належного управління процесами інтелектокористування, генерації в результаті цього інтелектуальних продуктів (тонких, духовних і т. п. полів) щодо напрямів, способів і цілей використання інших ресурсів природи, а також прийняття всебічно обґрунтованих рішень щодо їх реалізації і отримання економічних, матеріальних (щільних, фізичних і т. п. полів). Адже, бездумне, неусвідомлене, хижацьке, злочинне природокористування, приклади і жахливі наслідки якого сьогодняшні спостерігається щодо всіх ресурсів природи як у всьому світі, так і в Україні, є наслідком неналежного використання інтелекту людей і людських спільнот інтелектом їх керівників.

Таким чином, процес інтелектокористування і належне управління ним слід розглядати як безальтернативну умову будь-яких процесів природокористування з отриманням від цього необхідних людству економічно

ефективних, соціально відповідальних і екологічно безпечних результатів його сталого розвитку .

Список посилань на джерела

1. Наукові основи національної стратегії сталого розвитку України / [за наук. ред. акад. НАН України, д. е. н., проф. М.А. Хвесика]; Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України". – К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2013. – 40 с.

2. Тимків І. В. Соціально-економічні імперативи глобального розвитку : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. екон. наук, спец. 08.00.02 – світове господарство і міжнародні економічні відносини / І. В. Тимків. – К.: КНЕУ ім. В. Гетьмана, 2010. – 25 с.

3. Петренко В. П. Управління процесами інтелектокористування в соціально-економічних системах : наукова монографія / В. П. Петренко. – Івано-Франківськ: "Нова Зоря", 2006. – 352 с.

УДК 330.321

*І. І. Проданова, к.е.н., доцент
М. В. Горда, бакалавр*

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ОЦІНКА СТРУКТУРИ ВИРОБНИЦТВА І ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНОГО ГАЗУ В УКРАЇНІ

Протягом останніх років ціни на газ і тарифи на житлово-комунальні послуги перебувають в центрі уваги українців. Дискусії точаться навколо питань справедливості цін і монополії на ринку природного газу, спроможності наявного потенціалу країни забезпечити її енергетичну безпеку. Україна, вступивши до Енергетичного Співтовариства у 2010 р., взяла на себе зобов'язання внести зміни до національного енергетичного законодавства стосовно правил ринкової конкуренції, системи ціноутворення, екологічних нормативів діяльності підприємств енергетичного сектору та ін. Тому аналіз та оцінка структури виробництва і використання природного газу (табл. 1) є досить актуальним питанням, яке потребує вивчення.

Таблиця 1 – Обсяги видобутку і використання, імпорту природного газу в Україні

Показник, млрд. куб. м	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2015 р., +, -	
				2013 р.	2014 р.
Видобуто	21,5	20,5	19,9	-1,6	-0,6
Використано	50,4	42,6	33,8	-16,6	-8,8
Імпорт	28,0	19,5	16,4	-11,6	-3,1

* складено на основі джерел [1, 2, 3]

Загальний обсяг видобутку природного газу в Україні у 2015 р. склав